

Jánoki-Madočáni (Jánoky-Madocsányi) z Pustého Jágra 1611 – 1908

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1550_7577	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Jánoki-Madočáni (Jánoky-Madocsányi) z Pustého Jágra	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1611 – 1908	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit o description (quantity, bulk, or size)	2,28 bm (19 škatúl a 4 úradné knihy)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Zemiansky rod Jánoki-Madočáni a jeho členovia v župných funkciách Rod Madočáni z Madočian z Liptovskej a Turčianskej župy	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Rod Madočáni bol jedným zo zemianskych rodov Liptova, pochádzajúci z Madočian (dnes časť obce Liptovská Teplá). Časom sa Madočániovci rozšírili do Trenčianskej, Komárňanskej a Hontianskej stolice. V Hontianskej stolici získali významné majetky a funkcie úradníkov tejto stolice. Z trenčianskej línie, ktorá sa do tejto župy dostala cez Pavla Madočániho, sa majetkom Madočániovcov prostredníctvom jeho manželky, Margity Rožonsko-Mitickej, stala časť majetku Rožonovcov (maď. miticzi Roson család). V Trenčianskej stolici boli v 16. a 17. storočí traja Madočániovci podžupanmi tejto stolice	Dejiny správy pôvodcu

		– v roku 1573 Pavol Madočáni, v roku 1643 Imrich Madočáni a v roku 1690 Mikuláš Madočáni. Mikuláš Madočáni bol známy ako prívrženec Františka II. Rákociho (Rákóczi). Vo svojom kaštieli v Horovciach mal bohatý rodinný archív (1690), ktorý začiatkom 19. storočia, keď jeho vnukom Antonom Madočánim vymrela táto vetva, zdedil na základe testamentu Antona Madočániho Ladislav Vietoris. Uvedená vymretá línia používala od začiatku 17. storočia zemiansky predikát z Horoviec (maď. horóczi). V Trenčíne je pochovaný spomínaný podžupan Trenčianskej stolice Pavol Madočáni a v roku 1750 bol v Ružomberku pochovaný Gašpar Madočáni. Oproti horovickej vetve používala domáca, liptovská vetva predikát „z Kalamien“ (obec Kalameny v okrese Ružomberok). Z liptovskej vetvy pochádzal Imrich Madočáni žijúci v Ružomberku, hlavný pokladník Liptovskej stolice, ktorý zomrel v roku 1871. Jeho syn Pavol Madočáni (*14. decembra 1807 Madočany) bol právnikom, zastával od roku 1837 funkciu podžupana Liptovskej stolice, zároveň bol poslancom krajinského snemu v rokoch 1832 – 1836. Od roku 1836 bol hlavným notárom Liptovskej stolice a v rokoch 1840 a 1843 jej prvým podžupanom. Revolučná vláda ho v roku 1848 menovala za hlavného župana Oravskej stolice a čoskoro na to aj za vládneho komisára siedmich hornouhorských stolíc (Hontianskej, Liptovskej, Oravskej, Spišskej, Tekovskej, Trenčianskej a Turčianskej) a banských miest. Aktívne sa zúčastnil revolúcie v roku 1848/49, za čo bol odsúdený na pevnostné väzenie a stratu majetku. Pre podlomené zdravie ho po piatich rokoch väzenia prepustili z pevnosti Josefov (Josephstadt, dnes časť mesta Jaroměř v Královohradeckom kraji v Českej republike). Na základe októbrového diplomu bol Pavol Madočáni vymenovaný od roku 1860 za hlavného župana Trenčianskej župy. Bol členom a podporovateľom mnohých spolkov a organizácií, známa je jeho činnosť najmä v Minerve, prvej uhorsko-slovenskej účastinnej kníhtlačiarni a vydavateľstve v Budapešti, založenej v roku 1869 Novou školou slovenskou v Pešti. Pavol Madočáni bol v roku 1865 a potom aj v roku 1869 zvolený za poslanca krajinského snemu. V roku 1872 sa však zriekol funkcií a stiahol z verejného života. Zomrel 9. februára 1875 v Madočanoch. Sestra Pavla Madočániho, Anna rod. Madočániová uzavrela manželstvo	
--	--	--	--

		s Mikulášom Jánokim. Rod Jánoki (maď. jánoki és nagy-szuhai) pochádza z rodu Hont-Poznanovcov (Hont-Pázmány). V rode Jánokiovcov bolo viacero významných osobností (biskup, prepošt, senátor Františka II. Rákóciho, podžupan). Nitrianska vetva rodu Jánokiovcov vznikla na začiatku 18. storočia. Založil ju Juraj Jánoki (*1688, +1741 Hlohovec), ktorý dostal v roku 1706 potvrdenie o svojom pôvode z Uzskej stolice, takže jeho priamych predkov treba hľadať v tejto oblasti, kde sa zrejme medzičasom usídlili. V Pustom Jágrí sa rod objavil počnúc Jurajom Jánokim v roku 1724, v Pohraničiach sú pochovaní Mikuláš Jánoki (1789 – 1849) a Juraj Jánoki (1795 – 1855). Po priženení Madočániovci, pochádzajúci z liptovskej obce Madočany, začali používať združené priezvisko Jánoki-Madočáni na základe povolenia, o ktoré požiadal Július Jánoki-Madočáni st. v roku 1876. Zmienka o osade Jáger (Egeri, aj Nemes Ülés) sa prvýkrát vyskytuje v roku 1630. Patrila rodu Pohranický (Pográny) zo susedných Pohraníc, ktorí sa z Pohraníc a Pustého Jágra odsťahovali v priebehu 17. storočia. V druhej polovici 18. storočia dal gróf Jánoki v osade Jáger postaviť svoj reprezentačný kaštieľ. V roku 1958 bola samota Pustý Jáger pričlenená k obci Malý Lapáš. Do dnešných čias sa zachovali zvyšky kaštieľa Jánokiovcov a kaplnka z konca 19. storočia. Rodové meno Jánoki prijala vetva rodu Hont-Poznanovcov v 15. storočí po domovskej obci Janík (maď. Jánok, okres Košice-vidiek). Jedna z vetiev rodu Jánoki sa usadila v Gemeri, druhá dostala v roku 1722 od Žigmunda Ňáriho (Nyáry) dvor Nemes Ülés (inak Egeri határ) medzi obcami Malý Lapáš a Pohranice – Pustý Jáger. Mikuláš Jánoki bol v roku 1839 hlavným notárom a v roku 1847 druhým podžupanom Nitrianskej stolice. Július Jánoki-Madočáni ml. bol posledným hlavným županom Nitrianskej župy v Rakúsko-uhorskej monarchii (od 16. augusta 1917 do 24. 12. 1918) a poslancom krajinského snemu za volebný obvod Bánovce nad Bebravou (od 21. 5. 1906 do 21. 3. 1910). Rodina Jánoki-Madočáni vymrela v roku 1961.	
3.2.3.	Archival history	O vývoji archívneho fondu nie sú zachované informácie. Je pravdepodobné, že rodinný archív založil a písomnosti usporiadal Imrich Madočáni. Po smrti Pavla Madočániho previezla jeho setra Anna Jánokiová, rod. Madočániová písomnosti do Pustého Jágra	

		(dnes časť obce Malý Lapáš). Odtiaľ boli písomnosti v roku 1949 prevezené do Oblastnej pobočky Pôdohospodárskeho archívu v Nitre, spolu s torzom spisov a účtov rodiny Jánoki-Madočáni a tam sa uskutočnilo triedenie prevzatých písomností. Vzhľadom na fyzický stav fondu (fragmentárnosť) a jeho neusporiadanosť pri preberaní a nemožnosť identifikovať pôvodnú manipuláciu, bol pri jeho spracovaní uplatnený systém usporiadania podľa charakteru písomností (majetkovoprávne písomnosti, procesy, účty, korešpondencia, snemové a rozličné písomnosti). Súbor písomností rodu Jánoki-Madočáni usporiadal a inventár k archívnemu fondu vyhotovil v roku 1964 Otmar Gergelyi.	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Predchodcovia Štátneho archívu v Nitre prevzali písomnosti rodu Jánoki-Madočáni pod prírástkovým číslom 55/2 v roku 1949 a číslom 473 dňa 12. októbra 1972.	Spôsoby získavania archívnych prírástkov
3.3.1.	Scope and contents	Písomnosti v archívnom fonde obsahujú hlavne písomnosti vzniknuté z činnosti hlavného pokladníka Liptovskej stolice, Imricha Madočániho a jeho syna Pavla Madočániho ako hlavného notára a podžupana Liptovskej stolice, hlavného župana Trenčianskej stolice, kráľovského núdzového komisára pre hornouhorské župy a hlavného župana Oravskej župy. Čiastočne tiež dokumentujú vlastnícke pomery Madočániovcov na Liptove a rodu Jánoki v Nitrianskej župe, majetkový proces Madočániovcov s rodinou Palud'ai (Palugyay), rodinné pomery prostredníctvom korešpondencie členov rodu Madočániovcov a sčasti aj majetkové pomery rodu v niektorých lokalitách na strednom Slovensku. Obsahuje tiež písomnosti príbuznej rodiny Pfannschmidt a rodiny Gulik. Archívny fond poskytuje údaje k hospodárskym a sociálnym dejinám Liptovskej, Nitrianskej, Oravskej, Trenčianskej a Turčianskej župy. Zaujímavý je z hľadiska záznamov k revolúcii v r. 1848/49, údajov k hladu a biede v Liptovskej stolici z roku 1845, kúpeľom Korytnica a Gazdovskému spolku v Trenčianskej župe.	Obsah a rozsah archívneho fondu

		<u>Majetkovoprávne spisy Madočániovcov</u> z rokov 1611 – 1908 obsahujú všeobecné písomnosti majetkového charakteru vzťahujúce sa na obce na Liptove, dedičský spor s rodinou Paluďai a majetkovoprávne spisy týkajúce sa obcí Abramová (okres Turčianske Teplice) a Dolný Lieskov (okres Považská Bystrica). Patria sem aj spisy príbuzných rodín Pfannschmidt a Gulik z Hrušového, komposesorov z Hrušového (časť obce Bzince pod Javorinou) a komposesorov Braneckého panstva. Taktiež sú do tejto skupiny zaradené spisy rodiny Jánoki viažuce sa k Nitrianskej župe. Medzi <u>rodinnou korešpondenciou</u> z rokov 1820 – 1873 sa nachádzajú listy adresované Pavlovi Madočánimu od súkromných osôb, spolkov a organizácií, korešpondencia v súvislosti s odsúdením Pavla Madočániho pre účasť v revolúcii v r. 1848/49 a listy Imrichovi Madočánimu, otcovi Pavla Madočániho. <u>Rodinné účty a doklady</u> z rokov obsahujú okrem jednej hospodárskej knihy liptovských majetkov z rokov 1826 – 1848 len fragmentárne záznamy liptovských účtov z rokov 1813 – 1875 a účtov z Pustého Jágra z rokov 1726 – 1872. <u>Spisy Liptovskej stolice</u> z rokov 1818 – 1849 obsahujú účtovné spisy a denníky domácej pokladne Litovskej stolice, spisy pochádzajúce z agendy stoličného pokladníka Liptovskej župy, Imricha Madočániho a jeho syna Pavla Madočániho ako hlavného notára a podžupana Liptovskej stolice. Tieto spisy sú usporiadané chronologicky aj tematicky. Podskupiny tvoria okrem iného odvodné zoznamy z rokov 1841 a 1843, správy o revízií domácej stoličnej pokladne, správy o hlade a biede v obciach Malé Borové a Veľké Borové (okres Liptovský Mikuláš), Ráztoky (časť mesta Liptovský Mikuláš), Novot' (časť obce Malé Borové) a Huty (okres Liptovský Mikuláš), koncepty regnikolárneho súpisu z r. 1828, prezidiálne zápisnice Liptovskej stolice z rokov 1844, 1845 a 1846 (tri úradné knihy) a zápisnice dišpenzu od cirkevných ohlások evanjelikov a. v., udelených podžupanom z rokov 1844 – 1846.	
--	--	--	--

		<u>Spisy Oravskej stolice</u>, respektíve Oravskej župy z rokov 1824 – 1849 obsahujú spisy Pavla Madočániho vo funkcii hlavného župana, účty a doklady za výstroj a vydržiavanie vojska z rokov 1848/49 a agendu Pavla Madočániho vo funkcii núdzového komisára pre hornouhorské župy z rokov 1847/48. <u>Spisy Trenčianskej stolice</u>, respektíve Trenčianskej župy z rokov 1845 – 1865 zahŕňajú písomnosti Pavla Madočániho vzniknuté z jeho funkcie hlavného župana Trenčianskej župy z rokov 1860 a 1861 a rôzne fragmenty spisov z r. 1845 – 1865. Do oddelenia <u>Rôzne (Varia)</u> z rokov 1720 – 1897 sú zaradené snemové spisy z r. 1792 – 1873, fragmenty elenchov rodinného archívu zostavené Imrichom Madočánim, rôzne tlačoviny (noviny a prospekty) a rozličné, inde nezaradené spisy z r. 1720 – 1871. Archívny fond pozostáva zo štyroch úradných kníh a spisov uložených v 19 archívnych škatuliach (62 inventárnych jednotiek).	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Pri triedení a usporadúvaní archívneho fondu boli písomnosti rozdelené na skupiny písomností podľa typu písomností na majetkovoprávne spisy, korešpondenciu, účtovné spisy, spisy pochádzajúce z činnosti príslušníkov rodu Madočániovcov vo funkciách zastávaných v Liptovskej stolici, Trenčianskej a Oravskej župe a rozličné písomnosti.	Vyrad'ovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Neočakávajú sa.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený inventárom v štruktúre: I. Majetkovoprávne spisy II. Rodinná korešpondencia III. Rodinné účty a účtovné doklady IV. Spisy Liptovskej stolice V. Spisy Oravskej stolice, respektíve Oravskej župy VI. Spisy Trenčianskej stolice, respektíve Trenčianskej župy	Spôsob usporiadania

		VII. Rozličné (Varia)	
		Inventárnu jednotku archívneho fondu tvoria spisy jednej tematickej skupiny, druhu agendy v zastávanej funkcii, jedného adresáta, spornej stránky, účtovných písomností jednej lokality a jednej skupiny spisov v rámci rozličných písomností.	
3.4.1.	Conditions governing acces	Archívne dokumenty v archívnom fonde je možné využívať na štúdium v súlade so zákonom č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach.	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcii
3.4.3.	Language /scripts of material	latinský, maďarský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Písomnosti archívneho fondu sú v zachovalom stave, medzi rozličnými písomnosťami sú tlačoviny poškodené vlhkosťou.	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Štátny archív v Bratislave, pobočka v Nitre, Otomar Gergelyi: Archív rodiny Jánoky-Madocsányi (1278) 1611 – 1908. Inventár, Nitra, 1964, evid. č. 379, 8 s.	Vyhľadávacie pomôcky

3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, Novozámocká 273, 951 12 Ivanka pri Nitre	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Informácie nie sú známe.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	V archívnom fonde Nitrianska župa I. 1464 – 1922 sa medzi spismi zemianskych rodín nachádza spis k rodu Jánoki so signatúrou č. NŽ I., nob., inv. č. V/ 349. Okrem iného obsahuje vyšetovanie v spore Gašpara Jánokiho s Pavlom Rudňanským (Rudnyánszky) z roku 1803 a v spore so Štefanom Pintérom z roku 1802 (rozhodnutie z roku 1803), výpisy z matrik Rímskokatolíckeho farského úradu v Pohraniciach o narodení Adalberta Jánokiho v r. 1796 a synov Mikuláša Jánokiho a Anny, rod. Madočániovej: Viktora Jánokiho nar. v r. 1828 v Pohraniciach a Imricha Jánokiho nar. v r. 1830 v Pohraniciach. Písomností vzťahujúce sa k rodu Madočáni sa nachádzajú aj v Štátnom archíve v Žiline: archívny fond č. 19 816: Rod Madočáni (Madocsányi) z Madočian (1415) 1656 – 1875.	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikation note	Nagy Iván: Magyarország családai czimerekkel és nemzékrendi táblákkal, VII. kötet, dostupné na internete: https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Nagyivan-nagy-ivan-magyarorszag-csaladai-1/hetedik-kotet-5828/madocsanyi-csalad-madocsanyi-5F8C/ [cit. 2024-03-14] Nagy Iván: Magyarország családai czimerekkel és nemzékrendi táblákkal, V. kötet, dostupné na internete: https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Nagyivan-nagy-ivan-magyarorszag-csaladai-1/otodik-kotet-356E/janoky-csalad-janoki-es-nagy-szuhai-4111/ [cit. 2024-03-14]	Informácie o publikovaní

		Szluha, Márton. Nyitra megyei nemes családjai I. Budapest: Heraldika Kiadó, 2003, s. 532 – 534.	
3.6.1.	Note	---	Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Mgr. Edina Turanová	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition.	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	14. 03. 2024	Dátum vyhotovenia opisu